

ΑΓΡΟΤΗΣ

ΤΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

ΤΕΥΧΟΣ 492

ΕΤΟΣ 80

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ-ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2024

www.agrokypros.gov.cy

Λιβάδια Ποσειδωνίας:
ένας θαλάσσιος θησαυρός

Γεωργικά μηχανήματα στις
αροτραίες καλλιέργειες

Κουμανδάρια: 800 χρόνια
από τη βράβευσή της
στη μεσαιωνική Γαλλία

Στο πλαίσιο της προστασίας της θαλάσσιας πανίδας και χλωρίδας, συμπεριλαμβανομένων και των λιβαδιών της Ποσειδωνίας, είναι και η θέσπιση διαχειριστικών μέτρων στις ΘΠΠ, όπως στις περιοχές «Κάβο Γκρέκο» και «Κακοσκάλι». Με την απαγόρευση της αγκυροβόλησης ή/και διέλευσης σκαφών στους πυρήνες των ΘΠΠ όπου τα λιβάδια Ποσειδωνίας έχουν έντονη παρουσία, αυτά προστατεύονται. Η αποτελεσματική διαχείριση και η εφαρμογή των μέτρων αυτών αποτέλεσε αντικείμενο του έργου «Εφαρμογή Διαχειριστικών Μέτρων σε Περιοχές Natura 2000» που υλοποιήθηκε από το Τμήμα Αλιείας και Θαλασσίων Ερευνών στο πλαίσιο του Μέρους «Προστασία και αποκατάσταση της θαλάσσιας βιοποικιλότητας και των οικοσυστημάτων», του Ευρωπαϊκού Ταμείου Θάλασσας και Αλιείας (ΕΤΘΑ) 2014-2020.

Σημαντική είναι η ανάγκη για περαιτέρω έρευνα αυτών των σημαντικών οικοτόπων για ακριβή χαρτογράφηση της παρουσίας και της έκτασής τους, αξιολόγηση της κατάστασης και της υγείας τους και καλύτερη αξιολόγηση και ποσοτικοποίηση διαδικασιών, όπως η δέσμευση άνθρακα σε ολόκληρη την Μεσόγειο. Προς τον σκοπό αυτό εφαρμόστηκε το έργο «Χαρτογράφηση και αξιολόγηση των

λιβαδιών Ποσειδωνίας και άλλων σημαντικών θαλάσσιων οικοτόπων βάσει της Ευρωπαϊκής Οδηγίας για τους Οικοτόπους (92/43/ΕΕC), στα παράκτια ύδατα της Κύπρου» (Σύμβαση 19/2018). Το έργο συγχρηματοδοτήθηκε από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας (ΕΤΘΑ) 2014-2020 κατά εβδομήντα πέντε τοις εκατό (75%) και από εθνικούς πόρους κατά είκοσι πέντε τοις εκατό (25%) και ολοκληρώθηκε το 2022.

Η σημαντικότητα του LULUCF στην προσπάθεια για κλιματική ουδετερότητα

Δημήτρης Ψυλλίδης
Λειτουργός Περιβάλλοντος
Τμήμα Περιβάλλοντος

Η συμφωνία του Παρισιού, δυνάμει της σύμβασης-πλαίσιου των Ηνωμένων Εθνών για την κλιματική αλλαγή, τέθηκε σε ισχύ στις 4 Νοεμβρίου 2016. Τα συμβαλλόμενα μέρη της Συμφωνίας του Παρισιού συμφώνησαν να συγκρατήσουν την αύξηση της παγκόσμιας μέσης θερμοκρασίας αρκετά χαμηλότερα από τους 2°C σε σχέση με τα προβιομηχανικά επίπεδα και να καταβάλουν προσπάθειες για τον περιορισμό της αύξησης της θερμοκρασίας σε 1,5°C σε σχέση με τα προβιομηχανικά επίπεδα. Η συμφωνία απαιτεί από τα συμβαλλόμενα μέρη να υποβάλλουν εθνικά σχέδια για τη μείωση των εκπομπών και να επανεξετάζουν τις δεσμεύσεις αυτές κάθε πέντε έτη.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ), στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας δεσμεύθηκε να μειώσει τις καθαρές εκπομπές αερίων θερμοκηπίου κατά τουλάχιστον 55%, τουλάχιστον μέχρι το 2030. Η μείωση των εκπομπών δεν είναι ο μόνος τρόπος για την επίτευξη κλιματικής ουδετερότητας. Η αφαίρεση του CO₂ από την ατμόσφαιρα μέσω της δέσμευσής του στο έδαφος και τα δάση συμβάλλει επίσης στη μείωση των συνολικών εκπομπών αερίων θερμοκηπίου της ΕΕ.

Τα δάση και τα υγιή εδάφη είναι εξαιρετικά σημαντικά για τη βιοποικιλότητα, αλλά και για τον καθαρισμό του αέρα και των υδάτων, τη δέσμευση και αποθήκευση του άνθρακα, και την παροχή μακρόβιων προϊόντων ξυλείας, βιώσιμης προέλευσης. Η αποψίλωση των δασών και η υποβάθμισή τους συμβάλλουν στην παγκόσμια κλιματική κρίση, καθώς

αυξάνουν τις εκπομπές αερίων θερμοκηπίου μέσω δασικών πυρκαγιών. Επιπλέον, αφαιρούν μόνιμα τις δυνατότητες απορρόφησης άνθρακα, μειώνοντας την ανθεκτικότητα των πληττόμενων περιοχών στην κλιματική κρίση και μειώνοντας σημαντικά τη βιοποικιλότητά τους.

Ποιες δραστηριότητες αφορούν οι κανόνες στο τομέα του LULUCF;

Οι κανόνες στον τομέα της χρήσης γης, της αλλαγής χρήσης γης και της δασοπονίας (LULUCF - Land Use, Land-use Change and Forestry) αφορούν στο αποτύπωμα άνθρακα των δραστηριοτήτων που σχετίζονται με τη μετατροπή, τη χρήση και τη διαχείριση γης και δασών προς όφελος των ανθρώπων και του περιβάλλοντος. Οι δραστηριότητες αυτές μπορεί να τελούνται σε περιοχές όπως χορτολιβαδικές εκτάσεις, γεωργικές εκτάσεις και δάση.

Τι είναι οι απορροφήσεις άνθρακα;

Συνολικά, ο τομέας LULUCF στην ΕΕ απορροφά περισσότερο άνθρακα από όσον εκλύει στην ατμόσφαιρα, αποτελεί δηλαδή «καθαρή καταβόθρα άνθρακα». Αυτό οφείλεται στην ιδιότητα των φυτών να απορροφούν CO₂ από την ατμόσφαιρα, στο πλαίσιο της φυσικής διαδικασίας της φωτοσύνθεσης. Τα δάση της ΕΕ απορροφούν το ισοδύναμο του 10% περίπου των συνολικών εκπομπών αερίων θερμοκηπίου στην Ένωση κατ' έτος. Οι απορροφήσεις άνθρακα αποτυπώνουν τη διαδικασία με την οποία τα δάση και οι γαίες δεσμεύουν το CO₂.

Ενδεικτικά, οι εκπομπές και απορροφήσεις στην ΕΕ το 2019 σε εκατομμύρια τόνους ισοδύναμου CO₂ αποτελούνταν από:

- Δασικές εκτάσεις: -329,4
- Καλλιεργήσιμες εκτάσεις: +41,1
- Οικισμοί: +44,4
- Χορτολιβαδικές εκτάσεις: +13,1
- Προϊόντα υλοτομίας: +16,9
- Υγροβιότοποι: +16,9
- Άλλες εκτάσεις: +1,7
- Λοιπά: +0,4

Ο ευρωπαϊκός κανονισμός για τη χρήση γης και τη δασοπονία

Ο κανονισμός (ΕΕ) 2018/841 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τη συμπερίληψη των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου και των απορροφήσεων από δραστηριότητες χρήσης γης, αλλαγής χρήσης γης και δασοπονίας (LULUCF) στο πλαίσιο για το κλίμα και την ενέργεια έως το 2030, εκδόθηκε στις 30 Μαΐου 2018. Προέβλεπε ότι κάθε κράτος μέλος πρέπει να μεριμνά ώστε οι εκπομπές αερίων από τον τομέα LULUCF να αντισταθμίζονται από τουλάχιστον ισοδύναμη ποσότητα απορροφήσεων κατά την περίοδο 2021-2030. Η πρόνοια αυτή ονομάστηκε «κανόνας της μη επιβάρυνσης».

Fit for 55: Επίτευξη των κλιματικών στόχων στους τομείς της χρήσης γης και της δασοπονίας

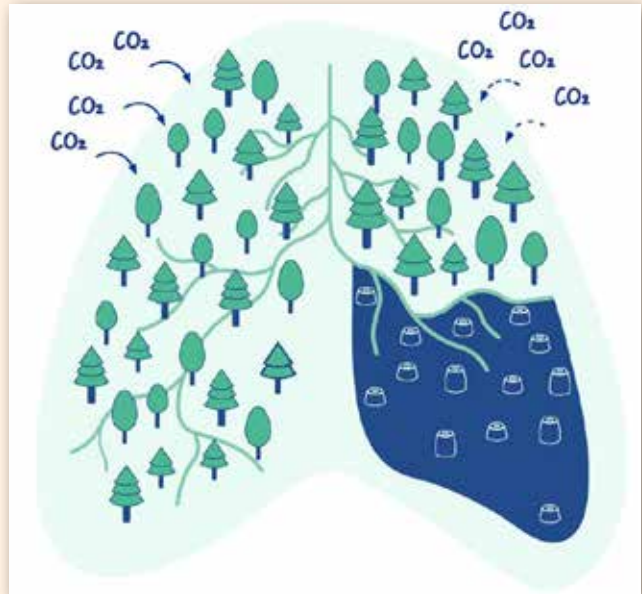
Η αντιμετώπιση των προκλήσεων που σχετίζονται με το κλίμα και το περιβάλλον και η επίτευξη των στόχων της συμφωνίας του Παρισιού βρίσκονται στον πυρήνα της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας. Η ΕΕ δεσμεύτηκε να μειώσει τις καθαρές εκπομπές αερίων θερμοκηπίου σε ολόκληρη την ΕΕ κατά τουλάχιστον 55 % κάτω από τα επίπεδα του 1990, έως το 2030.

Όλοι οι τομείς της οικονομίας αναμένεται να συμβάλουν στην επίτευξη του εν λόγω στόχου, συμπεριλαμβανομένου του τομέα του LULUCF. Προκειμένου να διασφαλιστεί ότι θα γίνουν επαρκείς προσπάθειες μετριασμού σε άλλους τομείς έως το 2030, η συνεισφορά των καθαρών απορροφήσεων στον ενωσιακό στόχο για το κλίμα για το 2030 περιορίζεται σε 225 εκατομμύρια τόνους ισοδύναμου CO₂. Η Επιτροπή επιβεβαιώνει τη φιλοδοξία της να αυξηθούν οι καθαρές απορροφήσεις άνθρακα σε επίπεδα άνω των 300 εκατομμυρίων τόνων ισοδύναμου CO₂ στον τομέα LULUCF μέχρι το 2030.

Προκειμένου να υπάρξει συμβολή στην αυξημένη φιλοδοξία για μείωση των καθαρών εκπομπών αερίων θερμοκηπίου από τουλάχιστον 40 % σε τουλάχιστον 55 % κάτω από τα επίπεδα του 1990, και να διασφαλιστεί ότι ο τομέας LULUCF θα έχει βιώσιμη και προβλέψιμη μακροπρόθεσμη συμβολή στον στόχο της Ένωσης για κλιματική ουδετερότητα, έχουν καθοριστεί δεσμευτικοί στόχοι για την αύξηση των καθαρών απορροφήσεων αερίων θερμοκηπίου για κάθε κράτος μέλος στον τομέα LULUCF κατά την περίοδο από το 2026 έως το 2030, με αποτέλεσμα έναν στόχο καθαρών απορροφήσεων 310 εκατομμυρίων τόνων ισοδύναμου CO₂ για την ΕΕ στο σύνολό της το 2030.

Τον Ιούνιο του 2022, το Συμβούλιο ενέκρινε γενική προσέγγιση σχετικά με την αναθεώρηση του κανονισμού LULUCF, με την οποία θεσπίζονται κανόνες για τη μείωση

των εκπομπών και τις απορροφήσεις άνθρακα στον τομέα της χρήσης γης, της αλλαγής χρήσης γης και της δασοπονίας (LULUCF). Τον Νοέμβριο του 2022, το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο κατέληξαν σε προσωρινή συμφωνία σχετικά με την αναθεώρηση του κανονισμού. Ο αναθεωρημένος κανονισμός εκδόθηκε επίσημα από το Συμβούλιο τον Μάρτιο του 2023.

Πηγή <https://www.consilium.europa.eu/>

Τι αλλάζει με τον νέο κανονισμό

Ο νέος Κανονισμός συμπεριλαμβάνει συνοπτικά τα πιο κάτω:

- Τον καθορισμό στόχου σε επίπεδο ΕΕ για καθαρές απορροφήσεις αερίων του θερμοκηπίου ύψους τουλάχιστον 310 εκατομμυρίων τόνων ισοδύναμου CO₂ έως το 2030, ποσότητα η οποία κατανέμεται μεταξύ των κρατών μελών με τη μορφή δεσμευτικών στόχων. Ο στόχος για την Κύπρο είναι 352 χιλιάδες τόννοι.
- Την δέσμευση από κάθε κράτος μέλος για αυξημένες καθαρές εκπομπές και απορροφήσεις αερίων του θερμοκηπίου στο πλαίσιο του προϋπολογισμού 2026-2029.
- Την απλούστευση των κανόνων της λογιστικής καταγραφής και συμμόρφωσης και την ενίσχυση της παρακολούθησης.
- Την εφαρμογή συνυπολογισμού των φυσικών διαταραχών (δασικές πυρκαγιές, ξυλοφάγα έντομα, σκαθάρια) στη συμμόρφωση των κρατών μελών με τους στόχους και μετά το 2026.

Επιπρόσθετες δράσεις για επίτευξη των νέων στόχων

Για να επιτευχθούν αυτοί οι φιλόδοξοι στόχοι, αναμένεται να εφαρμοστούν οι ακόλουθες δράσεις/ ρυθμίσεις σε ευρωπαϊκό επίπεδο:

- Στρατηγικός δασικός σχεδιασμός σε όλα τα κράτη μέλη, με βάση αξιόπιστη παρακολούθηση και δεδομένα, διαφανή διακυβέρνηση και συντονισμένη ανταλλαγή σε επίπεδο ΕΕ. Για τον σκοπό αυτό, η Επιτροπή ανακοίνωσε ότι προτίθεται να υποβάλει νομοθετική πρόταση για τη θέσπιση ολοκληρωμένου πλαισίου παρακολούθησης των δασών σε επίπεδο ΕΕ.

- Χρηματοδοτική στήριξη, συμπεριλαμβανομένου του σχετικού μεριδίου των εσόδων που προκύπτουν από τον πλειστηριασμό δικαιωμάτων του ΣΕΔΕ της ΕΕ για τον τομέα LULUCF, διοχετεύεται σε πολιτικές και μέτρα ειδικά προσαρμοσμένα για την επίτευξη των προϋπολογισμών και των στόχων του Τομέα του LULUCF.
- Υιοθέτηση τεχνικών λύσεων, όπως η βιοενέργεια με δέσμευση και αποθήκευση άνθρακα («BECCS»), καθώς και λύσεις που βασίζονται στη φύση για τη δέσμευση και την αποθήκευση εκπομπών CO₂.
- Ενθάρρυνση των μεμονωμένων γεωργών, των ιδιοκτητών γης και δασών ή οι διαχειριστών δασών για αποθήκευση περισσότερου άνθρακα στη γη τους και στα δάση τους, δίνοντας προτεραιότητα σε οικοσυστημικές προσεγγίσεις και σε φιλικές προς τη βιοποικιλότητα πρακτικές, όπως οι πρακτικές εγγυοφυσικής δασοπονίας, η αγρανάπαυση, η αποκατάσταση των δασικών αποθεμάτων άνθρακα, η επέκταση της γεωργοδασοκομικής κάλυψης, η παγίδευση άνθρακα στο έδαφος και αποκατάσταση των υγροτόπων, καθώς και άλλες καινοτόμες λύσεις.
- Βελτίωση των μεθοδολογιών απογραφής εκπομπών και απορροφήσεων αερίων του θερμοκηπίου.

Πηγές:

- 1) Ευρωπαϊκό Συμβούλιο/ Fit for 55: Επίτευξη των κλιματικών στόχων στους τομείς της χρήσης γης και της δασοπονίας <https://www.consilium.europa.eu/el/infographics/fit-for-55-lulucf-land-use-land-use-change-and-forestry/>
- 2) Κανονισμός (ΕΕ) 2023/839 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 19ης Απριλίου 2023 για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2018/841 όσον αφορά το πεδίο εφαρμογής, την απλούστευση των κανόνων υποβολής εκθέσεων και συμμόρφωσης, και τον καθορισμό των στόχων των κρατών μελών για το 2030, και του κανονισμού (ΕΕ) 2018/1999 όσον αφορά τη βελτίωση της παρακολούθησης, της υποβολής εκθέσεων, της παρακολούθησης της προόδου και της επανεξέτασης
- 3) Κανονισμός (ΕΕ) 2018/841 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 30ής Μαΐου 2018, σχετικά με τη συμπερίληψη των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου και των απορροφήσεων από δραστηριότητες χρήσης γης, αλλαγής χρήσης γης και δασοπονίας στο πλαίσιο για το κλίμα και την ενέργεια έως το 2030, καθώς και για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 525/2013 και της απόφασης (ΕΕ) αριθ. 529/2013/ΕΕ.

Πρόγραμμα Θάλασσας, Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας 2021-2027

Νατάσα Παππουλή
Λειτουργός Αλιείας και Θαλασσίων Ερευνών
Τμήμα Αλιείας και Θαλασσίων Ερευνών

Το Πρόγραμμα Θάλασσας, Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας (ΠΘΑΥ) 2021-2027 αποτελεί το προγραμματικό έγγραφο όπου καταγράφονται συγκεκριμένες προτεραιότητες και ενδεικτικές παρεμβάσεις που συγχρηματοδοτούνται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας, Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας (ΕΤΘΑΥ) της ΕΕ για την περίοδο 2021-2027. Το ΠΘΑΥ 2021-2027 έχει συνολικό προϋπολογισμό περίπου €54,7 εκατομμύρια. Το ποσοστό της ενωσιακής συμμετοχής (ΕΤΘΑΥ) ανέρχεται σε 70% και το υπόλοιπο 30% θα διατεθεί από την Κυπριακή Δημοκρατία ως εθνική συμμετοχή. Το ΠΘΑΥ εγκρίθηκε από το Υπουργικό Συμβούλιο στις 30 Μάρτιου 2022 και ακολούθως εγκρίθηκε επίσημα από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στις 27 Σεπτεμβρίου 2022.

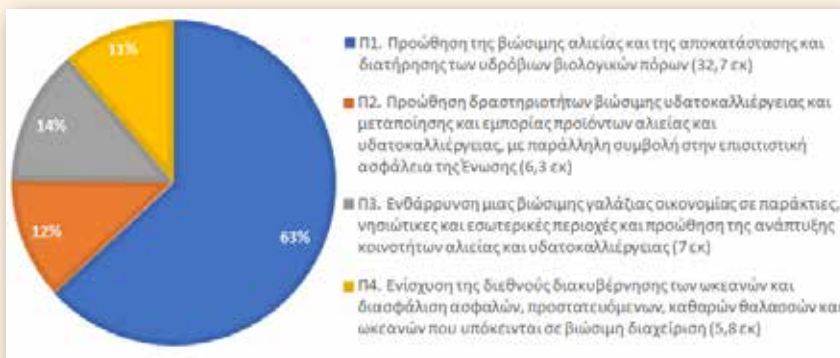
Το πρόγραμμα υλοποιείται μέσω των 4 Προτεραιοτήτων της Ένωσης και των αντίστοιχων Ειδικών Στόχων τους, καθώς και της αναγκαίας Τεχνικής Βοήθειας. Την ευθύνη της διαχείρισης και υλοποίησης του προγράμματος έχει το Τμήμα Αλιείας και Θαλασσίων Ερευνών ως Ενδιάμεσος Φορέας (ΕΦ) και η Γενική Διεύθυνση Ανάπτυξης του Υπουργείου Οικονομικών ως Διαχειριστική Αρχή (ΔΑ). Στο παρόν άρθρο περιγράφονται οι 4 Προτεραιότητες του ΠΘΑΥ, οι αντίστοιχοι Ειδικοί Στόχοι, καθώς και ενδεικτικές παρεμβάσεις που υλοποιούνται ή αναμένεται να υλοποιηθούν από το πρόγραμμα.

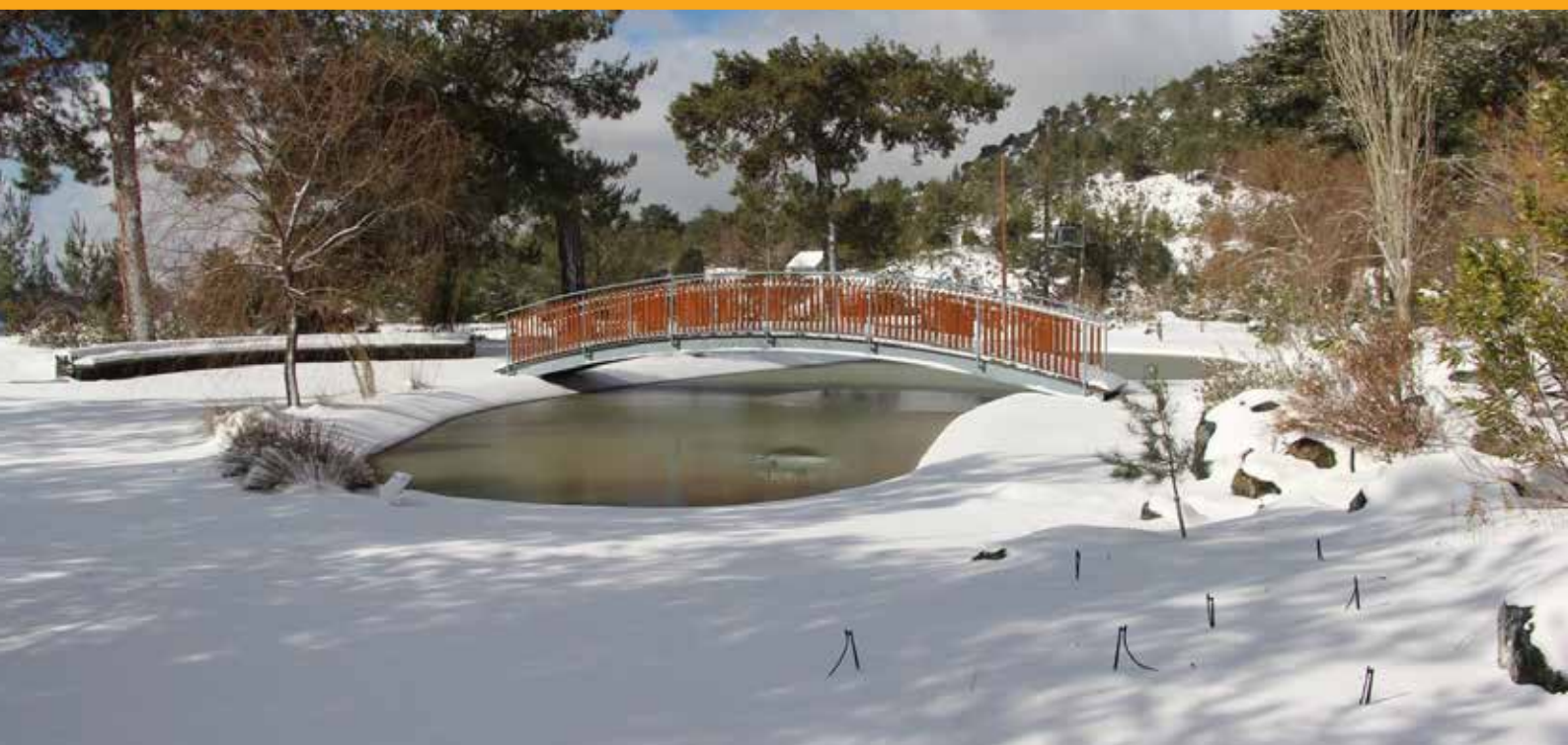
♦ **Προτεραιότητα 1: Προώθηση της βιώσιμης αλιείας και της αποκατάστασης και διατήρησης των υδάτινων βιολογικών πόρων**

Ειδικός Στόχος 1.1 - Ενίσχυση των οικονομικά, κοινωνικά και περιβαλλοντικά βιώσιμων αλιευτικών δραστηριοτήτων

Το δίκτυο επιστημόνων-αλιέων προωθεί την ανάπτυξη συνεργασιών μεταξύ αλιέων και επιστημόνων. Με τη συνέχιση της λειτουργίας του, στόχος είναι να εξευρεθούν και να δοκιμαστούν σε πιλοτικό επίπεδο εναλλακτικές μέθοδοι οι οποίες αποσκοπούν, μεταξύ άλλων, στην επίλυση προβλημάτων που σχετίζονται με την αλιεία, καλύτερη και βιώσιμη εκμετάλλευση των αποθεμάτων.

Πιλοτικές έρευνες και μελέτες συνεισφέρουν στην ανάπτυξη οικονομικά, κοινωνικά και περιβαλλοντικά βιώσιμων αλιευτικών δραστηριοτήτων. Αντικείμενο μιας τέτοιας εργασίας είναι η δημιουργία ηλεκτρονικού καταλόγου με τα αλιεύματα της κυπριακής αλιείας και πιλοτική έρευνα εμπορικής αξιοποίησης ξενικών ειδών, συμβάλλοντας στον έλεγχο του πληθυσμού τους.

ΑΓΡΟΤΗΣ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

Διαδικτυακή πύλη για την ενημέρωση του Αγρότη
www.agrokypros.gov.cy